

Законодавство України про мови: інкорпорація*

О.М.Нагуш

В юридичній практиці розрізняємо інкорпорацію, себто перелік усіх законодавчих та підзаконних актів з певного питання, теми, правового інституту тощо у тому вигляді, в якому вони чинні на час інкорпорації, і кодифікацію, себто виявлення та усунення помилок, недоліків, лакун тощо з чинних законодавчих та підзаконних актів, їх узгодження між собою, пропонування змін і доповнень, їх обґрунтування. Кодифікація, таким чином, є правотворенням і вимагає знання чинного законодавства, а інкорпорація є те джерело, з якого фахівці отримують потрібну інформацію. Саме тому на продовження попередньої статті подаю першу частину інкорпорації нашого національного законодавства щодо мов: відповідно до запропонованої класифікації до першої частини увійшли Конституції та закони України й Криму. Друга частина включає постанови Верховних Рад, їх Президій, укази Президента, укази й постанови Кабінетів міністрів, рішення місцевих органів влади тощо, тобто згідно з юридичною силою документів.

Бібліографічний опис є хронологічний і побудований так:

а) виключно для економії місця вжиті неофіційні скорочення **Закон УРСР** замість Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки, **ВР УРСР** замість Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки та **ВРУ** замість Верховна Рада України;

б) після знака // джерела публікації наведені для всіх документів, опублікованих не у "Відомостях ВР України" (УРСР), із такими скороченнями: ВВСК - Вестник Верховного Совета Крыма, ВСМ - Вестник Совета Министров, ЗПУ - Збірник постанов Уряду, РМ - Рада Міністрів, РК - Республіка Крым.

Після бібліографічного опису через двокрапку подані номери статей, які стосуються мов(и).

* Початок див.: Єрмошкін С.М., Нагуш О.М. Законодавство про мови в Україні // Щорічні записки з українського мовознавства (Одеса). - 1995. - Вип.2. - С.42-49.

КОНСТИТУЦІЯ

1. Конституція (Основний Закон) України: Прийнята на позачерговій 7 сесії Верховної Ради Української РСР дев'ятого скликання 20 квітня 1978 року (із змінами і доповненнями, внесеними за станом на 25 січня 1995 р.)//Юридичний вісник (Одеса).-1995.-Додаток (неофіційне видання тексту).-13с.: **Статті 32, 34, 43, 62, 73, 97, 106, 114-5, 157.**

Оскільки Верховна Рада України ще й досі не ухвалила нову Конституцію республіки, подаю перелік її проектів:

Конституція України (модельний проект)//Права людини в Україні (Київ-Харків).-1994, лютий (спеціальний випуск; 5): **Статті 20, 43, 44, 126.**

Проект розробив Всеволод Речицький — конституційний експерт Українсько-Американського Бюро захисту прав людини, кандидат юридичних наук, член правління Асоціації українських правників

Конституція України: Проект від 1 липня 1992 р.//Голос України. -1992, 17 липня: **Статті 12,13,107,135; Варіант однопалатних Національних Зборів: Статті 9, 141, 175, 178, 214.**

Проект винесений на всенародне обговорення Постановою ВС України від 12 липня 1992//Голос України. - 1992, 17 липня.

Конституція України: Проект від 26 жовтня 1993 р.//Юридичний вісник (Одеса).-1994.-№1: **Статті 7, 8, 15, 79, 106, 131, 158, 170.**

ДЕКЛАРАЦІЇ

2. Декларація про державний суверенітет від 16.06.90//1990.-№31.-Ст.429: **VIII. Культурний розвиток Ч.2**

3. Декларація прав національностей від 1.10.91//1991.-№53.-Ст.799: **Статті 2, 3.**

ОСНОВИ ЗАКОНОДАВСТВА

4. Основи законодавства України про культуру//1992.-№21.-Ст.294: **Статті 4, 8, 11.**

ЗАКОНИ

5. Кримінальний процесуальний кодекс України від 28.12.60: Офіційний текст зі змінами і доповненнями за станом на 1.01.93: **Статті 16, 19, 32, 62.**

6. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.07.63: Офіційний текст зі змінами і доповненнями за станом на 1.01.93

// Право України.-1993.-№11-12: **Статті 9, 19, 167.**

7. Цивільний кодекс України від 1.01.64: Офіційний текст зі змінами і доповненнями за станом на 1.01.93 // Право України.-1993.-№11-12: **Статті 27, 472, 486-488.**

8. Кодекс законів про працю України//1971.-Додаток до №50.-Ст.375: **Статті 2¹** (*введена Законом України від 20.03.91:№23.-Ст.267*); та **22** (*в редакції відповідно до Закону України від 19.01.95: №5.-С.30*)

9. Про зміни і доповнення Конституції (Основного Закону) Української РСР: Закон УРСР від 28.10.89//№45 (Додаток).-Ст.624: *Закон стосується зокрема ст.ст.73, 97, 106.*

10. Про мови в Українській РСР: Закон УРСР від 28.10.89//№45 (Додаток).-Ст.631.

11. Про порядок введення в дію Закону Української РСР “Про мови в Українській РСР”: Постанова ВР УРСР від 28.10.89//№45 (Додаток).-Ст.632.

1. Правову базу для розроблення та ухвалення цього закону складала такі документи:

10.1 Про рішення постійних комісій Верховної Ради Української Радянської Соціалістичної Республіки у питанні надання українській мові статусу державної при забезпеченні національно-російської двомовності, функціонування і розвитку мов національних меншостей, що проживають на території Української РСР: Постанова Президії ВР УРСР від 27.01.89//№7.-Ст.46.

10.2 Про проект Закону Української РСР “Про мови в Українській РСР”: Постанова Президії ВР УРСР від 28.09.89 //№37.-Ст.464.

10.3 Про підсумки народного обговорення проекту Закону Української РСР про мови в Українській РСР: Постанова Президії ВР УРСР від 20.10.89//№44.-Ст.606.

10.4 Про порядок денний і порядок роботи десятої сесії Верховної Ради Української РСР одинадцятого скликання: Постанова ВР УРСР від 20.10.89//№44.-Ст.607: п.1.3 (про проект Закону Української РСР про мови в Українській РСР).

2. Для виконання закону на рівні республіки ухвалені такі документи:

10.5 Про першочергові заходи щодо організації виконання Закону УРСР “Про мови в Українській РСР”: Постанова РМ УРСР від 7.12.89//ЗПУ УРСР.-1990.-№1.-Ст.5:

10.6 Про Державну програму розвитку української мови

та інших національних мов в Українській РСР на період до 2000 року: Постанова РМ УРСР від 12.02.91//ЗПУ УРСР.-1991.-№4.-Ст.25.

Державна програма розвитку української мови та інших національних мов в Українській РСР на період до 2000 року// Українська мова та література у школі.-1991.-№10.

3. Оскільки цей закон практично не діє, з'явилися нові проекти:

10.7 Закон України про мови: Проект Інституту українознавства, Союзу українок, первин. орг-ції ТУМ у КДУ, Фундації О.Ольжича, Материнської школи "Оріяна"//Освіта. -1995,15 червня.-С.7.

12. Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР та місцеве самоврядування: Закон УРСР від 7.12.90//1991.-№2.-Ст.5: **Статті 1, 27, 28, 36.**

13. Про міліцію: Закон УРСР від 20.12.90//1991.-№4.-Ст.20: **Стат. 5.**

14. Про основи соціального захисту інвалідів в Українській РСР: Закон УРСР від 21.03.91//№21.-Ст.252: **Статті 23, 30.**

15. Про освіту: Закон УРСР від 23.05.91//№34.-Ст. 451: **Стаття 6.**

15.1 Проект Закону України "Про внесення змін і доповнень до Закону України "Про освіту"//Одеський університет.-1995,19 вересня: Статті 7, 59.

16. Про український та місцеві референдуми: Закон України від 3.06.91//№33.-С.443: **Статті 6.2; 7.2; 36.5.**

17. Арбітражний процесуальний кодекс України від 6.11.91//1992.-№6.-Ст.56: **Стаття 3.**

18. Митний кодекс України від 12.12.91//1992.-№16.-Ст.203: **Статті 15, 42.**

19. Про статус Автономної Республіки Крим: Закон України від 29.04.92//№30.-Ст.419: **Статті 3.3,11,20.**

20. Про розмежування повноважень між органами державної влади України і Республіки Крим: Закон України від 30.06.92// Голос України.-1992, 3 жовтня: **Статті 3.3; 20.**

Ці два закони втратили силу за постановою ВРУ "Про порядок введення в дію Закону України "Про Автономну Республіку Крим" від 17.03.95 (1995.-№11.-Ст.70)

21. Про національні меншини: Закон України від 25.07.92 // №36.-Ст.529: **Статті 2, 6, 8, 12, 15.**

22. Про друковані засоби масової інформації (пре-

су) в Україні: Закон України від 16.11.92//1993.-№1.-Ст.1: Статті 4, 12, 20, 32.

23. Повітряний кодекс України від 4.05.93//№25.-Ст.274: Стаття 13.

24. Про нотаріат: Закон України від 2.09.93//№39.-Ст.383: Статті 15, 79.

25. Про вибори народних депутатів України: Закон України від 18.11.93//№48.-Ст.455: Статті 2.3, 39.3.

26. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21.12.93//1994.-№10.-Ст.43: Статті 9; 14.д.

27. Про міжнародні договори: Закон України від 22.12.93//1994.-№10.-Ст.45: Статті 20.4, 5.

28. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.93 //1994.-№13.-Ст.64: Статті 13.3; 14.5, 6.

29. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15.12.93//1994.-№7.-Ст.32: Статті 12.4; 13.1; 14.2; 18.2.

Про введення в дію Закону України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі": Постанова ВР України від 23.12.93 //ibid.-Ст.33: Розд. 3.9.

30. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.93//1994.-№7.-Ст.34: Статті 11.4; 12.1; 14.3.

Про введення в дію Закону України "Про охорону прав на промислові зразки": Постанова ВР України від 23.12.93//ibid.-Ст.35: Розд. 3.9.

31. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.93//1994.-№7.-Ст.36: Статті 6.1-4; 7.4; 8.1; 9.3.

Про введення в дію Закону України "Про охорону прав на знаки для товарів і послуг": Постанова ВР України від 23.12.93//ibid.: Розд. 3.9.

32. Про органи реєстрації актів громадянського стану: Закон України від 24.12.93//1994.-№14.-Ст.78: Стаття 16.

33. Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах, обласних Рад народних депутатів: Закон України від 24.02.94//№8.-Ст.38: Статті 2.4; 32.3.

34. Про міжнародний комерційний арбітраж: Закон України від 24.02.94//№25.-Ст.198: Статті 1; 22.1, 2; 35.2.

Додаток 1 Положення про Міжнародний комерційний арбітражний

суд при Торгово-промисловій палаті України: п.6.

Додаток 2 Положення про Морську арбітражну комісію при Торгово-промисловій палаті України: п.7.

35. Про вибори Президента України: Закон України від 24.02.94//№8.-Ст.40: **Статті 2,2,3 (1;3); 38 (15)** - в дужках відповідні статті Закону УРСР "Про вибори Президента Української РСР" від 5.06.91: №33.-Ст.448)

36. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27.01.95//№7.-Ст.45: **Стаття 5.**

37. Про інформаційні агентства: Закон України від 28.02.95//№13.-Ст.83: **Статті 3; 13; 14.2.**

38. Про Автономну Республіку Крим: Закон України від 17.03.95//№11.-Ст.69: **Стаття 8. 2, 8, 13, 16.**

39. Про зв'язок: Закон України від 16.05.95//№20.-Ст.143: **Стаття 17.**

40. Про відкликання народного депутата України: Закон України від 19.10.95//Голос України.- 1995, 5 грудня: **Стаття 19.2.**

РЕСПУБЛІКА КРИМ

КОНСТИТУЦІЯ

1к. Конституція Республіки Крим: Принята на 7-ой сессии ВС Крыма 6 мая 1992 г. С изменениями и дополнениями, внесенными на 9-ой сессии ВС Крыма 25 сентября 1992 г.-Симферополь: Официальное издание ВС Республики Крым, 1992.-46с.: **Статті 6.1,2; 9.2,3,20; 19; 52; 149.1,2.**

Базою для ухвалення цієї Конституції були:

1к.1 О проекте Конституции Республики Крым: Постановление ВС Крыма от 26.12.91//ВВСК.-1993.-№4.-Ст.159.

1к.2 Концепция Конституции Республики Крым (Крымской Автономной Советской Социалистической Республики): Постановление ВС Крымской АССР "О концепции Конституции Крымской АССР" от 19.06.91//ВВСК.-1993.-№1.-Ст.35

1к.3 Концепция Конституции Крымской Автономной Советской Социалистической Республики: Проект рабочей группы Крымского рескома Компартии Украины // Крымская правда.- 1991,17 мая.

1к.4 Конституция Крымской Республики: Проект Меджлиса

крымскотатарского народа//Достлукъ-Кърым (Симферополь).- 1992.-№2-3 (січень).

1к.5 Конституция - основной закон - Крымской Республики//Крымские известия.-1992,25 января (проект *М.Джемилева, С.Омерова и др.*)

Конституція Криму, а також закони **Про вибори Президента РК; Про Президента РК; Про відновлення конституційних основ державності РК; Про Конституційний Суд РК; Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних в містах Рад** були скасовані законом України "Про скасування Конституції і деяких законів Автономної Республіки Крим" від 17.03.95 (ВВРУ.-1995.-№11.-Ст.67).

ЗАКОНИ

2к. Об органах государственной власти Крымской Автономной Советской Социалистической Республики: Закон КрАССР от 10.09.91//ВСМ КрАССР.-1991.-№2.-С.4-11: **Статті 1.2.14; 2; 8.8.**

3к. О референдуме: Закон КрАССР от 22.11.91//ВВСК.-1993.-№4.-Ст.152: **Статті 8.2; 25.6; 35.3,5.**

4 к. О Республике Крым как официальном названии демократического государства Крым: Закон КрАССР от 26.02.92 //ВВСК.-1993.-№5.-Ст.194.

5к. Об образовании: Закон РК от 2 июля 1992 года//Крымские известия.-1992, 21 августа: **Статті 2; 4; 6.3.3,4; 6.6.8.**

6к.О государственном Гербе Республики Крым: Закон РК от 24.09.92 //Крымские известия.-1992, 2 октября: **Стаття 1.**

7к. О выборах Верховного Совета Крыма: Закон РК от 17.09.93//Крымские известия.-1993,16 октября.

8к. О выборах Президента Республики Крым: Закон РК от 17.09.93 //Крымские известия.-1993,22 октября.

9к. О Конституционном Суде Республики Крым: Конституционный закон РК от 8.09.94//Крымские известия.-1994, 23 сентября: **Статті 37; 29; 30; 42.** *Див. примітку після Конституції*

10к. О внесении изменений и дополнений в Конституцию Республики Крым: Закон РК от 25.09.94//Крымские известия.-1992, 1 октября (*див. текст Конституції, ст.9.2.3.*)

11к. О правительстве Крыма: Конституционный закон РК от 29.09.94//Крымские известия.-1994,6 октября: **Статті 5.3; 30.**

Далі буде